

สรุปผลการสำรวจความคิดเห็น
ของที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชน ทั้ง ๔ ด้าน
(ด้านวิชาการ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม)
ครั้งที่ ๑ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

การตรวจราชการตามประเด็นนโยบายสำคัญ (Issue)
ประเด็น การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ด้านการจัดการขยะมูลฝอย

กระทรวงมหาดไทย

ส่วนตรวจราชการ สตร.สป.

โทร. ๐-๒๒๒๒-๕๘๕๐

สรุปผลการสำรวจความเห็นของที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชน
เรื่อง การดำเนินงานของรัฐบาลในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

รอบที่ ๑ (เดือนมีนาคม ๒๕๕๘)

รอบที่ ๑ (เดือนมีนาคม ๒๕๕๘)

๑. การดำเนินงานของรัฐบาลในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

๑) ขยะมูลฝอยเป็นเรื่องสำคัญและใกล้ตัวมากที่สุดซึ่งเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีพของคนในพื้นที่นั้นๆ ต้องมีแผนดำเนินการอย่างถูกต้องและรวดเร็ว ควรประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนในพื้นที่นั้นเข้าใจถึงพิษภัยและให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ว่าขยะที่เราทิ้งทำลายทุกสิ่ง

๒) รัฐบาลไทยควรไปศึกษาการกำจัดขยะของประเทศที่ประสบความสำเร็จในการกำจัดขยะมูลฝอย เช่น บริษัทของประเทศเยอรมันที่สามารถกำจัดขยะได้ผลอย่างดีมาก ควรเอามาเป็นรูปแบบและมาทำในประเทศไทย

๓) ขยะมูลฝอยถือเป็นปัญหาที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ หากพัฒนาเท่าไร การบริโภคสินค้าต่างๆ ก็เพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว ถ้ารัฐบาลไม่มีนโยบายในการบริหารจัดการที่ดีในอนาคต ขยะมูลฝอยจะล้นเมืองยากต่อการบริหารจัดการอย่างแน่นอน

๔) การดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของรัฐบาลเป็นนโยบายที่ดี ควรมีการวางแผนให้ครอบคลุมทั้งด้านการดำเนินงาน การกำกับติดตาม การตรวจสอบ โดยต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอจริงจัง มีการบูรณาการงบประมาณและบุคลากรร่วมกัน เพื่อให้เป็นไปตามแผนในทิศทางเดียวกัน

๕) นโยบายของภาครัฐได้วาง Road Map ไว้และสามารถตอบสนองของแต่ละพื้นที่เป็นโครงการที่ดีมาก ควรดำเนินงานอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะขยะมูลฝอย ขยะอันตราย และขยะที่เกิดจากเทคโนโลยี

๖) สนับสนุนอย่างเต็มที่ในการดำเนินงานของรัฐบาลในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย เพราะขยะมูลฝอยถือว่าเป็นปัญหาที่เกิดกับชุมชนทุกระดับแต่ยังขาดการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ จนปัญหาขยะขยายตัวและกลายเป็นปัจจัยที่ทำลายความน่าอยู่ของชุมชน ตลอดจนส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนทุกระดับ

ข้อเสนอแนะ

(๑) เสนอให้รัฐบาลแบ่งพื้นที่ของแต่ละจังหวัดทั่วประเทศออกเป็นสี่ ตามระดับความรุนแรงของปัญหา

(๒) กำหนดแนวทางการแก้ปัญหาแต่ละพื้นที่สี่ โดยมีตัวอย่างนำร่องสี่ละ ๑ จังหวัด

(๓) ทหารูปแบบที่บริหารจัดการขยะที่ประสบความสำเร็จเพื่อขยายผลในโซนเดียวกัน

๗) มีความตั้งใจจริงแต่เรื่องขยะมูลฝอยเป็นเรื่องที่อาจจะเกิดจากความไม่เอาใจใส่ของประชาชน ความเอาใจใส่ของทางราชการไม่มีการดูแลเทศบาล อบต. การจัดการขยะแยกเป็นประเภทไว้ แต่ประชาชนทิ้งขยะไม่ตรงตามประเภท ขาดความใส่ใจ ทั้งตามใจ ก็เป็นภาระในการแยกขยะของเสียเป็นเวลานานในแต่ละวัน

๘) การจัดการขยะมีพิษควรได้รับการดูแลและแก้ไขจริงจัง ไม่ให้เกิดความเดือดร้อนต่อประชาชน กระทั่งวางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นเมฆานที่มืดมากในการกระตุ้นส่งเสริมลงมือ ทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของปัญหาขยะว่าควรเป็นปัญหาระดับชาติที่ต้องสร้างลักษณะนิสัยให้คนไทยเห็นความสำคัญว่าต้องแก้ไขจริงจังได้แล้ว

๒. ช่องทางในการมีส่วนร่วมในโครงการด้านการกำจัดขยะมูลฝอยของจังหวัด อ่างทอง ท้องถิ่น

๑) เข้าร่วมโครงการฯ ตามคำสั่งจังหวัดราชบุรีที่ ๓๕๐๒/๒๕๕๗ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยจังหวัดราชบุรี ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๗

๒) การกำจัดขยะมูลฝอยในปัจจุบันมีการกำหนดวิธีการบริหารจัดการหลากหลายวิธีการเพื่อนำไปสู่กระบวนการจัดเก็บอย่างได้ผล ซึ่งมีหลากหลายภาคส่วนที่ให้ความสำคัญ โดยเฉพาะในระดับจังหวัดพยายามวางโครงการรณรงค์ผ่านสื่อทุกช่องทางจนถึงท้องถิ่นหรือตำบลหมู่บ้านอย่างต่อเนื่องและยาวนาน

๓) ได้มีโอกาสเข้าร่วมรับฟังในการประชุมในระดับจังหวัดหลายครั้งได้รับทราบข้อจำกัด ดั้งนั้นงบประมาณ เครื่องมือ กำลังคน และสถานที่จัดการขยะ ด้านการมีส่วนร่วมมีโอกาส ได้ประชุมกับนายอำเภอ และเข้าร่วมกระบวนการจัดการสิ่งแวดล้อมและขยะบนเกาะลันเตาซึ่งจัดโดย สมาคม อสม. จังหวัดกระบี่ ผลจากการดำเนินโครงการของ อสม. ทำให้ตำบลศาลาด่าน อ.เกาะลันเตาได้มีการให้ความรู้ตั้งแต่ระดับครัวเรือน

๔) การดำเนินโครงการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด กระบี่ได้ประกาศนโยบายเน้นวาระเมืองสวยงามน้ำใส

รอบที่ ๑ (เดือนมีนาคม ๒๕๕๘)

ได้เข้าร่วมโครงการพยายามให้ส่วนราชการและท้องถิ่น ได้ปฏิบัติอย่างจริงจัง

๕) ปัญหาก็คือ หมั่นติดตามที่ระยะเวลาและเงื่อนไขจังหวัดเยอะมาก

๖) ความไม่แน่นอนของเกณฑ์ประมาณจากส่วนกลาง

๗) จากการเข้าร่วมประชุมส่วนราชการในระดับอำเภอท้องถิ่น และได้เข้าร่วมในโครงการรณรงค์กำจัดขยะของท้องถิ่น หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ มีการคัดแยกขยะในต้นทางไปตรวจเยี่ยมสถานที่กำจัดขยะของท้องถิ่น

๘) ได้รับการจัดสรรทางจังหวัดให้เงินมีส่วนร่วมในการประชุม

๙) ช่องทางการมีส่วนร่วมโครงการจัดการขยะมูลฝอย

(๑) ในฐานะที่เป็นผู้ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชน มีส่วนได้รับทราบข้อมูลการดำเนินงานครบกระบวนการ ทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ปัจจัยนำออก

(๒) ในฐานะเครือข่ายภาคีพัฒนาภาคประชาชน ให้ความร่วมมือโครงการกำจัดขยะร่วมกับจังหวัด ส่วนราชการรับผิดชอบดำเนินการ ทั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ

(๓) ในฐานะแกนนำภาคประชาชนเชิงประเด็นอื่นๆ ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาขยะในชุมชนเมืองให้ ให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนการกำจัดขยะอย่างยั่งยืน

(๔) จิตสำนึกสาธารณะ ที่จะร่วมแก้ไขปัญหาขยะที่เป็นปัญหามลพิษของโลก ซึ่งเราเป็นมนุษย์จะต้อง ร่วมมือกันอย่างจริงจัง สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้เกิดขึ้นในชุมชน

๓. สาเหตุสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอย และรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมที่เหมาะสม

๑) ไม่มีการบริหารจัดการที่ถูกสุขลักษณะ ส่วนใหญ่เทศบาล อบต. นำไปเททิ้งไว้โดยไม่มีการกำจัด ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็น แมลงวัน แมลงสาบ สารพัดแมลง และเกิดภาพอุจาดตาแก่ผู้พบเห็น ราษฎรที่อยู่ใกล้ รังเกียจ ได้รับความเดือดร้อน ทำให้ขยะเป็นที่น่ารังเกียจจะไปสร้างบ่อกำจัดขยะที่ไหนก็ไม่มีผู้คนยอมรับ มีแต่ ร่วมกันขับไล่กองขยะ

๒) สาเหตุสำคัญของ ขยะ คือ คนไม่เปลี่ยนแปลง ใช้ชีวิตแบบเดิมๆ อยากได้ก็ซื้อ ไปตลาดมือเปล่า กลับมาก็มีถุงต่างๆ กลับมามากมายใช้เสร็จก็ทิ้ง ผู้ประกอบการเองก็เอาแต่ได้ ตลาดนัด หรือที่มีงานกิจกรรมต่างๆ เทศบาลดูแลอยู่แล้ว คนขาดความรู้ในการนำสิ่งเหลือใช้มาคัดแยกเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป สถานที่ทิ้งหรือ จัดการขยะมีจำกัดไม่ระบบเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการขยะ ประชาชนรังเกียจที่จะให้สร้างโรงงานขยะใน ชุมชน การทิ้งขยะมูลฝอยและการกำจัดขยะไม่ดีเท่าที่ควร การคัดแยกขยะยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าไร และยังมักกลิ่นเหม็นบริเวณที่ชาวบ้านนำขยะมาทิ้งเพื่อรอให้รถขยะมากำจัด ไม่มีการทำความสะอาดบริเวณที่ ชาวบ้านเอาขยะมาทิ้งให้ดีกว่าด้วย

๓) จังหวัดกระบี่เป็นเมืองท่องเที่ยวซึ่งมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวไม่น้อยกว่า ๓ ล้านคนต่อปี ในมุมมองของผู้ตรวจต้องให้ภาครัฐกับประชาชนก่อเกิดการจัดการขยะ กฎระเบียบของภาครัฐต้องปรับปรุงและไม่ขัดแย้งกันเอง เทคโนโลยีสมัยใหม่ต้องนำมาใช้

๔) ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกขยะ และไม่คอยสนใจเรื่องสิ่งแวดล้อมพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดชุมพรเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ของครัวเรือนแต่ละวัน ไม่จำเป็นต้องนำขยะเทศบาล หรือ อบต. เพราะสามารถนำมาคัดแยก ผึ่งกลบ - ทำลายได้ ตามบริเวณสวนสาธารณะ

๕) ภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขาดการประชาสัมพันธ์ความรู้เรื่องขยะมูลฝอย ผลกระทบต่อ ชุมชนและการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในการรวมที่เหมาะสมกับ จังหวัดอุบลราชธานี

๖) ปัญหาประชาชนไม่สนใจเรื่องการคัดแยกขยะ หน่วยงานยังไม่ได้จัดการขยะคัดแยก ประชาชนไม่มี ระเบียบวินัย ขาดความเอาใจใส่ ประชาชนขาดจิตสำนึกและขาดความรู้ในการคัดแยกขยะที่ถูกต้อง และต้อง

รอบที่ ๑ (เดือนมีนาคม ๒๕๕๘)

กำจัดโดยเทคโนโลยีแบบผสมผสาน

- ๗) ปัญหาขยะมูลฝอยมีสาเหตุมาจากสิ่งต่างๆ เหล่านี้ ดังนี้
 - ๑) การขาดวินัยของคนในชุมชน ขาดจิตสำนึกในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมชุมชน
 - ๒) ขาดการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม
 - ๓) ค่านิยมของคนยุคปัจจุบันเปลี่ยนไปและเป็นสังคมบริโภคนิยม
 - ๔) ขาดมิติการพัฒนาแบบพึ่งพาตนเอง
 - ๕) การจัดการขยะปัจจุบันเป็นภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ถูกต้องเพียงพอ
 - ๘) การสร้างวินัยคนในพื้นที่ชุมชนโดยเริ่มตั้งแต่ในโรงเรียน ศูนย์เด็กเล็กของ อ.ป.ท ให้รู้จักการทิ้งขยะแยกขยะพร้อมกับจัดทำถังขยะ แยกถังขยะให้เพียงพอกับชุมชน
 - ๙) วิธีบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่ดีไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
 - ๑๐) สาเหตุสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอยเกิดจากความไม่ตระหนักของประชาชนและปัญหาการบริหารจัดการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ท้องถิ่นขาดความรู้ความเข้าใจความตระหนักถึงปัญหา และการไม่ร่วมกันร่วมกันทำ

๔. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชนเอง

- ๑) พื้นที่อื่นอาจมีแต่ที่ราชบุรียังไม่มี การดำเนินการองค์กรท้องถิ่นมีผู้ดูแลหลายหน่วยงาน กระทรวงมหาดไทยต้องมีการบังคับให้จัดการขยะอย่างมีระบบ
- ๒) สร้างวินัยของคนในชุมชนมุ่งสู่การจัดการขยะมูลฝอยโดยเน้นการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยอยู่ตั้งแต่ต้นทางจัดการขยะมูลฝอยแบบศูนย์รวม ทั้งจัดโดยเทคโนโลยีแบบผสมผสานเน้นการแปรรูปเป็นพลังงานหรือทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- ๓) ใช้วิธีแบบโบราณ บ้านใครบ้านมัน แยกขยะ เอาขยะที่แยกไปขายที่เหลือขายไม่ได้กำจัดเองในบริเวณบ้านตนเองโดยการฝังกลบไม่ให้มีขยะออกภายนอกบ้าน ยกเว้นในบริเวณชุมชนที่ไม่มีที่กำจัดขยะเป็นหน้าที่ของท้องถิ่นในการเก็บขยะ ซึ่งจะมีขยะเหลือน้อยที่สุดที่ท้องถิ่นต้องทำการเก็บขน โดยเก็บขนไปยังที่กำจัดที่ถูกสุขลักษณะ ท้องถิ่นมีหน้าที่จ่ายเงินตามจำนวนน้ำหนักขยะ โดยศูนย์กำจัดขยะกลายเป็นเงิน ยิ่งถ้ารัฐบาลช่วยรับซื้อขยะกลับขยะจะยังมีราคา ทำไมมีใครทิ้งขยะ ทุกคนจะเก็บขยะเอาไปไว้ขาย ก็จะทำให้ขยะที่ออกสู่โลกภายนอกมีน้อยมากการกำจัดขยะก็จะทำได้โดยง่าย
- ๔) ได้และสามารถมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยเป็นต้นแบบของการจัดการถ้าให้เกิดความต่อเนื่องและช่วยกันโดยปริยาย
- ๕) การรณรงค์ ให้ประชาชนรับผิดชอบต่อการคัดแยกขยะในครอบครัวให้เป็นแบบอย่างเบื้องต้นจะเป็นประโยชน์อย่างมากและได้ผลดีมากต่อชุมชน โดยเฉพาะการคัดแยกขยะจากถุงพลาสติกและคัดแยกแก้วที่มีพิษสามารถช่วยแก้ปัญหาได้อย่างชัดเจนโดยให้มีหน่วยงานที่คอยเป็นทีมพี่เลี้ยงหรือการบริหารให้ครบวงจรจะช่วยแก้ปัญหาได้มีระดับหนึ่ง
- ๖) ปัจจุบันมีหมู่บ้านหลายหมู่บ้านในจังหวัดกระบี่ลุกขึ้นมาจัดการขยะโดยชุมชนเองโดยการรณรงค์ การใช้ถุงผ้าไปจ่ายตลาด มีการกำหนดถนนปลอดขยะ มีการสร้างแรงจูงใจในการนำขยะมาแลกสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ
- ๗) ปัจจุบันหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นหน่วยงานสำคัญที่ต้องเข้ามามีบทบาทในเรื่องการจัดการขยะของตนเอง โดยได้รับการสนับสนุนของงบประมาณตามความเหมาะสมของภาครัฐภาคีรัฐคอยกำกับดูแลการทำงานให้มีประสิทธิภาพ
- ๘) หมู่บ้าน/ชุมชนสามารถจัดการได้ทุกคนสามารถทำได้ กำหนด ผู้ใหญ่บ้านนายกเทศมนตรี นายก อบต. ควรจะร่วมมือกัน กำหนด/ผู้ใหญ่บ้าน ขาดจิตสำนึกในการบริหารจัดการ ฝังกลบ จัดที่สาธารณะในหมู่บ้าน แต่กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ขาดการพัฒนาความรู้แต่ละตำบล ไม่เข้มแข็งขาดความร่วมมือหรือคำสั่งจากอำเภอหรือ

รอบที่ ๑ (เดือนมีนาคม ๒๕๕๘)

จังหวัด ต้องให้ทุกคนรักบ้านเกิด

๙) เป็นบางพื้นที่ที่มีผู้นำเข้มแข็ง ภาครัฐจะต้องสร้างบุคคลเหล่านี้ขึ้นมาในเขตชุมชน

๑๐) ชุมชนสามารถมีส่วนร่วมโดยการรณรงค์ให้ทุกบ้านมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งลงขยะ และกำกับดูแลให้องค์กรปกครองท้องถิ่นไปกำจัดให้ถูกวิธี

๑๑) ควรให้คัดแยกตั้งแต่ในบ้าน ขยะที่มีราคา ขยะเปียก ขยะแห้งเพื่อลดปริมาณขยะ

๑๒) ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชนเองได้เป็นอย่างดี เพราะที่ตั้งครัวเรือนส่วนใหญ่ในชุมชน/หมู่บ้านมีพื้นที่เพียงพอที่จะทำการคัดแยกขยะ และฝังกลบหรือทำลายได้โดยไม่ก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น ซึ่งจะเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บและทำลายของเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

๑๓) ปัจจุบันความเห็นว่าหมู่บ้าน ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชนเป็นอย่างดี โดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาความเดือดร้อนรำคาญให้แก่ผู้อื่น

๑๔) ชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชนเองได้ โดยการจัดตั้งเป็นชมรมหรือเป็นสมาชิกสุขภาพในระดับตำบล ระดับอำเภอและระดับจังหวัด แต่จะต้องมีหน่วยงานภาครัฐหรือ อปท. เป็นพี่เลี้ยงในช่วยเริ่มต้นเพื่อให้ชมรมหรือสมาชิกสุขภาพได้เรียนรู้การจัดการขยะมูลฝอยร่วมกันแล้วเสนอเป็นแผนของชุมชนเพื่อรับเงินสนับสนุนจากภาครัฐและ อปท. ต่อไป

๑๕) ถ้าต่างคนต่างทำอาจมีต้นทุนการจัดการสูง แต่หากมีการรวมกลุ่มชุมชนได้แล้วทำการบริหารที่อยู่บนพื้นฐาน ของต้นทุนจัดการที่ต่ำ น่าจะเป็นทางเลือกที่ดี และการใช้วิธีร่วมทุนกับเอกชนที่สนใจในการใช้ประโยชน์จากขยะได้เป็นสิ่งที่ดี

๑๖) ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนผู้ดูแลขยะ

๑๗) ชุมชน/หมู่บ้านสามารถมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยได้โดยชุมชนเอง ปัจจุบันมีหลายพื้นที่ที่ชุมชนร่วมกันคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนและขยายผลในบริหารจัดการในรูปแบบต่างๆ อาทิ ธนาคารขยะชุมชน หรือนำรายได้จากขยะที่คัดแยกไปจัดการเป็นสวัสดิการชุมชน

๑๘) ทุกหมู่บ้านชุมชนควรมีส่วนร่วมโดยการแยกขยะแต่ละครัวเรือนและฝังให้ถูกที่ ควรฝึกอบรมบุคคลในครอบครัวให้มีวินัย

๑๙) ทุกชุมชนควรมีการประชุมและให้ความเข้าใจในการแยกขยะ

๒๐) ควรให้ทุกคนในชุมชนได้ทราบว่าขยะมีราคาถ้าได้แยกให้ถูก

๒๑) ควรให้ทุกครอบครัวได้ปฏิบัติด้วยตัวเอง

๒๒) ต้องปลูกจิตสำนึกของประชาชนให้มีความรู้และความรับผิดชอบช่วยเหลือร่วมกัน

๒๓) หมู่บ้าน/ชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะโดยชุมชนเองแบบมีส่วนร่วม

๒๔) ทุกหมู่บ้านมีระบบคัดแยก - ท้องถิ่นเป็นพี่เลี้ยงอำเภอเป็นผู้สนับสนุนให้ชุมชนบริหารตนเองได้แล้ว ขยะกลายเป็นสิ่งของมีค่ามากกว่าของเสียต่างๆ แล้วสามารถเป็นรายได้บุคคล ชุมชน ท้องถิ่นได้เองแล้ว

๒๕) ชุมชน มีความสำคัญมากที่สุดในการคัดแยกขยะถ้าเริ่มต้นจากครัวเรือน อาจจะมีการประกวดหมู่บ้านปลอดขยะทุกๆ เดือน เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ

๒๖) ได้เห็นได้จากการให้ความร่วมมือของชุมชนในโครงการต่างๆ เช่น โครงการแยกขยะดีและเสีย โครงการรับซื้อขยะดีเพื่อรีไซเคิล

๒๗) ปัจจุบันหมู่บ้าน/ชุมชน บางพื้นที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชนเอง แต่ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยชุมชนดำเนินการเป็นโครงการกองทุนขยะมูลฝอยชุมชนในรูปแบบ “กองทุนขยะมูลฝอย” มีคณะกรรมการชุมชนดำเนินการร่วมกับท้องถิ่น อบต. ในพื้นที่ สมาชิกในชุมชนคัดแยกขยะต้นทางทุกประเภทนำขยะไปขายให้กองทุนขยะนำเงินเข้ากองอย่างต่อเนื่องทำเงินเข้าปากในรูปแบบธนาคารขยะชุมชน

รอบที่ ๑ (เดือนมีนาคม ๒๕๕๘)

โดยการขับเคลื่อนของจังหวัดในภาวะ ถึงของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

๒๘) ชุมชนมีความสามารถจัดการได้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสร้างความตระหนัก และมีความรู้ความเข้าใจ การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ

๕.แนวทางและมาตรการในการตรวจสอบและดำเนินการทางกฎหมายแก่ผู้ลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยในชุมชน กากอุตสาหกรรมกากกัมมันตรังสีของเสียอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ ของจังหวัด อ่างทอง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑) กำหนดเขตพื้นที่ห้ามเทกองขยะมูลฝอยอยู่ในพื้นที่ใกล้แหล่งน้ำชุมชน บนที่สูง/เนินเขาในพื้นที่ที่มีผลกระทบสิ่งแวดล้อม จัดตั้งศูนย์รวมของเสียอันตรายชุมชน อปท. มีหน้าที่รวบรวมของเสียอันตรายเพื่อส่งต่อไปยังศูนย์รวบรวม ตรวจสอบและดำเนินการทางกฎหมายแก่ผู้ลักลอบทิ้งขยะ

๒) การสร้างกฎเมืองหรือข้อบังคับขององค์กรโดยเฉพาะระดับท้องถิ่นถือเป็นแบบอย่างในการควบคุมการทิ้งขยะมูลฝอยได้ระดับหนึ่ง

๓) จังหวัดมีนโยบายที่ชัดเจนที่รับกับรัฐบาล อ่างทองและ อปท. ออกเทศบัญญัติและดำเนินการและกฎหมายให้ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นผู้ดูแล ดำรงในพื้นที่และชุมชนต้องช่วยเหลือภาครัฐทุกพื้นที่และสนับสนุนภาครัฐแบบบูรณาการและทำงานเชิงรุกและเชิงบวก ส่วนขยะที่เป็นของเศษทุกปรการเท่าที่ทราบ นำส่งบริษัทกำจัดอยู่แล้ว แต่ในส่วนของการประชาชน ได้ประกาศหรือแนะนำให้เก็บหรือแยกออกไว้ต่างนำส่งเทศบาลได้ หรือปลูกจิตสำนึกของภาคประชาชนให้เกิดยามตระหนักส่วนนี้ได้มากขึ้น

๔) ควรจัดตั้งศูนย์ในรูปคณะกรรมการระดับต่างๆ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นหูเป็นตาแทนภาครัฐในการแจ้งผู้กระทำผิด ลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยของเสียที่เป็นอันตรายต่อชุมชน

๕) อ่างทองหรือ อปท. ควรใช้เครือข่ายภาคประชาชน เช่น ชมรม หรือ สมัชชาสุขภาพ ตำบล/อำเภอ เป็นผู้เฝ้าสังเกตและตรวจสอบการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอย

- โดยจังหวัดหรือภาครัฐต้องกำหนดให้ผู้รับเหมาเอกชนรับจ้างกำจัดขยะมูลฝอย

- จำแนกสีรถตามประเภทของขยะมูลฝอย เช่น ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิลกากอุตสาหกรรม กากกัมมันตรังสี ของเสียอันตราย และขยะมูลฝอยติดเชื้อ เพื่อให้ชุมชนสังเกตได้ง่าย

- และกำหนดเบอร์โทรศัพท์รับเหตุขยะภายในจังหวัด

- รวมทั้งประชาสัมพันธ์จุดที่ทิ้งขยะประเภทต่างๆให้ชัดเจน

๖) การออกประกาศ มาตรการในการควบคุมและการดำเนินการทางกฎหมายแก่ผู้ลักลอบทิ้งขยะมูลฝอย กากอุตสาหกรรมกากกัมมันตรังสี ของเสียอันตราย และขยะติดเชื้อ แม้ว่าจะยังไม่มี พรบ. ขยะมูลฝอย แห่งชาติ แต่ก็สามารถใช้กฎหมาย หรือ พรบ. อื่นๆ ในการสร้างมาตรการกำกับได้ เห็นด้วยและให้ปฏิบัติกันอย่างจริงจัง

๗) ควรใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเข้มข้นและตรงไปตรงมา มีมาตรฐานเดียวไม่เลือกปฏิบัติ

๘) การทำงานแบบบูรณาการของทุกๆภาคส่วนมีประโยชน์มากเช่น อ.ป.ท ควรทำงานกับอุตสาหกรรมจังหวัด เพื่อทราบข้อมูลว่ามีโรงงานไหนมีขยะที่เป็นพิษ หรือไม่อย่างไร

๙) ควรให้มีเจ้าหน้าที่ไปตรวจโรงงานเหล่านั้นทุก ๑ สัปดาห์แล้วรายงานให้ทราบว่าโรงงานเหล่านั้นได้ทิ้งขยะที่มีภัยแก่ชุมชนหรือไม่

๑๐) ดำเนินการตามกฎหมายแก่ผู้ลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยชุมชนกากอุตสาหกรรม กากกัมมันตรังสีของเสียอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อที่ทำให้เกิดมลพิษมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง ท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล ควรจัดตั้งออกข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และออกข้อบัญญัติในเรื่องการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ข้อบัญญัตินั้น

รอบที่ ๑ (เดือนมีนาคม ๒๕๕๘)

ต้องไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องนั้นๆ

๑๑) ให้มีการออกกฎหมายกับผู้ฝ่าฝืนในการทิ้งขยะอย่างจริงจัง

๖. หมู่บ้าน/ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษอย่างยั่งยืน

๑) มีมาก ถ้าทางท้องถิ่นจัดการทิ้งแยกขยะให้ชัดเจน ก็จะดำเนินการไปสู่การจัดการได้ง่าย

๒) สร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในเขตพื้นที่นั้นและเมื่อเข้าใจแล้วประชาชนจะเป็นผู้สอดส่องดูแลในพื้นที่ของตนเอง สร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้ความรู้แก่คนในชุมชนในการลดขยะในชุมชน สร้างแรงจูงใจในการแก้ไขขยะผลักดันให้มีกฎกติกาชุมชน สร้างกลไกในชุมชนช่วยกันสอดส่องดูแล

๓) จัดตั้งสภาเมืองหรือสภาชุมชนให้ครบทุกท้องถิ่นมีหน้าที่ดูแลหรือจัดการเกี่ยวกับขยะซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาชน จัดให้มีการคัดแยกขยะตั้งแต่บ้านเรือนไปสู่ชุมชน รณรงค์ให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

๔) ใช้วัสดุที่ย่อยสลายง่าย คัดแยกขยะ

๕) การมีส่วนร่วมและการตระหนักร่วมตลอดจนการสร้างวินัยของคนในชุมชนจนกลายเป็นวิถีชีวิตเชิงวัฒนธรรมของชุมชนที่มีส่วนในการจัดการเกี่ยวกับขยะ

๖) ทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎหมายโดยให้มีโทษประและจำคุกจริงๆ หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องจัดเก็บตามเวลาที่ทิ้งขยะควรรวมไว้ทีเดียว

๗) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหัวขบวนให้ความรู้ สร้างความตระหนัก ลงมือทำให้ดู

- ติดตามผล ตั้งแต่งระดับหมู่บ้านท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด ดที่อยู่แล้วแต่ขอให้เพิ่มงบประมาณสร้างเตาเผาขยะที่ถุกวิชาการ

- อีกมากมายแก่จุดสำคัญๆ การคัดแยกขยะเป็นหนทางที่ดีที่สุด การสร้างวินัยโดยเริ่มจากครัวเรือนสู่ชุมชน

๗. ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงานของจังหวัดอำเภอท้องถิ่นและชุมชนในการบริหารจัดการด้านขยะมูลฝอย/ข้อเสนอแนะ

๑) มีการจัดเก็บที่เป็นระบบแต่การนำไปจัดการนั้นต้องยอมรับทุกพื้นที่ยังไม่พร้อมในการกำจัดอย่างเป็นระบบ ควรจัดให้เป็นระเบียบและเป็นและเป็นวาระแห่งชาติที่กำลังดำเนินการอยู่

๒) งบประมาณ เครื่องมือ เทคโนโลยีใหม่ๆ สถานที่จัดเก็บทำลายขยะ ประชาชนคัดค้านโรงงานกำจัดขยะ ไม่อยากให้เกิดในชุมชนกฎหมายไม่สามารถใช้ได้จริง ผู้ประกอบการเห็นแก่ตัว

๓) ไม่มีสถานที่กำจัดขยะที่ได้มาตรฐาน

๔) การประชาสัมพันธ์ อบรมให้ความรู้แก่ประชาชนยังไม่ครอบคลุมทั่วถึง ขาดแรงจูงใจในการดูแลอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แนวทางแก้ไขคือภาครัฐควรจัดโครงการประชาสัมพันธ์ อบรมให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

๕) ปัญหาอุปสรรค เกิดจากการปฏิบัติงาน ดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐ หน่วยงานราชการต่างๆ การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ขาดแรงจูงใจในการดูแลอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน ควรมีโครงการจัดตั้งศูนย์ในรูปแบบให้มีกรรมการระดับต่างๆ เพื่อเข้าระวังแจ้งเบาะแสผู้กระทำความผิด ควรให้มีศูนย์ทุกตำบล เพื่อการป้องกันอย่างถาวร – มั่งคง

๖) การประชาสัมพันธ์ อบรมให้ความรู้แก่ประชาชนยังไม่ครอบคลุมทั่วถึง ขาดแรงจูงใจในการดูแลอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แนวทางแก้ไขคือภาครัฐควรจัดโครงการประชาสัมพันธ์ อบรมให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

๗) การให้ความสำคัญของจังหวัด อำเภอ ท้องถิ่น และชุมชนเกี่ยวกับการจัดการทิ้งขยะมูลฝอยค่อนข้างต่ำ จังหวัดอำเภอท้องถิ่นและชุมชน ต้องกำหนดให้เป็นยุทธศาสตร์ของตนเองและให้ความสำคัญสูง

๘) เรื่องงบประมาณในการจัดซื้อที่จัดเก็บขยะ และการดูแลเอาใจใส่ยังมีน้อย เพราะเป็นสิ่งของที่ไม่สะอาด

๙) ร่วมกันสร้างระบบเชื่อมโยงกับเป็นเครือข่ายทั้งตำบล อำเภอ จังหวัด

รอบที่ ๑ (เดือนมีนาคม ๒๕๕๘)
<p>๑๐) ปัจจุบันปัญหาอุปสรรคของจังหวัดคือ ยังไม่มีเอกชน มากมายนัก ที่เข้ารับซื้อ- แปรรูปขยะให้เป็นผลผลิตที่ดียากให้รัฐบาลชักชวนต่างๆ ประกาศที่มีระบบการจัดการที่ดีมาเป็นแรงจูงใจให้ระดับจังหวัดด้วย เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้วิธีดำเนินการที่เป็นมาตรฐานสากลต่อไป</p> <p>๑๑) จังหวัด,อำเภอ,ท้องถิ่น จะต้องบูรณาการร่วมกันเพื่อการนำร่องให้กับหมู่บ้าน,ชุมชน ในการดำเนินการจัดการขยะอย่างถูกต้องทุกหมู่บ้านทุกชุมชน โดยท้องถิ่นและฝ่ายปกครองในระดับตำบลอำเภอ ร่วมดำเนินการปลูกจิตสำนึกส่งเสริมกิจกรรมในการคัดแยกกำจัดขยะอย่างทั่วถึง</p>